

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Stanisław Stankiewicz

SSN Ryszard Witkowski (sprawozdawca)

w sprawie **A. G.**

ukaranego za wykroczenie z art. 116 § 1a k.w.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 11 lutego 2025 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich wniesionej na korzyść obwinionego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 17 grudnia 2021 r. sygn. akt V Ka 1160/21,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

z 8 października 2021 r. sygn. akt IV W 438/21,

**uchyla zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie oraz
poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w
Lublinie i uniewinnia A. G. od popełnienia przypisanego mu
wykroczenia, obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania w
sprawie.**

Stanisław Stankiewicz

Zbigniew Kapiński

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

A. G. został obwiniony o to, że w dniu 16 marca 2021 r. o godzinie 13:35 w L. przy ul. K. w miejscu ogólnodostępnym nie posiadał zasłoniętych ust i nosa czym nie przestrzegał obowiązku określonego w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, tj. o czyn z art. 116 § 1a k.w. w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii tj. o wykroczenie z art 116 § 1 pkt 3 k.w.

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wyrokiem nakazowym z 11 maja 2021 r. sygn. akt IV W 438/21, uznał obwinionego A. G. za winnego dokonania zarzuconego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 116 § 1a k.w. i za to, na podstawie art. 116 § 1a k.w., wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 (sto) złotych. Zwolnił obwinionego od kosztów postępowania, z których poniesione wydatki przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Sprzeciwem od wyroku nakazowego obwiniony zakwestionował powyższe rozstrzygnięcie w całości.

Po przeprowadzeniu rozprawy Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wyrokiem z 8 października 2021 r. sygn. akt IV W 438/21 uznał obwinionego A. G. za winnego dokonania zarzuconego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 116 § 1a k.w. i za to, na podstawie art. 116 § 1a k.w., skazał go na karę grzywny w wysokości 200 zł. Zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 zł tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania oraz 30 zł tytułem opłaty (k. 26).

Po rozpoznaniu apelacji obwinionego, Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z 17 grudnia 2021 r. sygn. akt V Ka 1160/21, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z 8 października 2021 r. sygn. akt IV W 438/21.

Kasację od przedmiotowego wyroku na korzyść obwinionego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając: „rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa karnego procesowego to jest art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w., polegające na tym, że sąd II instancji rozpoznając apelację obwinionego, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, nie przekroczył z urzędu granic środka odwoławczego i utrzymał w mocy rażąco niesprawiedliwe

orzeczenie sądu *meriti*, bowiem wydane z rażącym naruszeniem prawa materialnego, to jest art. 2 § 1 k.w., albowiem obwiniony został ukarany za czyn podlegający penalizacji w czasie jego popełnienia, mimo że zachowanie obwinionego nie było już zabronione pod groźbą kary w dacie orzekania przez sąd I instancji”.

Podnosząc ten zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku sądu II instancji oraz wyroku sądu I instancji i uniewinnienie ukaranego Piotra Synowskiego od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

Bezsporną w przedmiotowej sprawie jest okoliczność, że w dacie popełnienia przez A. G. przypisanego czynu, mianowicie w dniu 16 marca 2021 r. obowiązywał nakaz zakrywania przy pomocy maseczki ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, w tym na drogach i placach, na terenie cmentarzy, promenad, bulwarów, miejsc postoju pojazdów, parkingów leśnych. Zgodnie z kolejnymi rozporządzeniami Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii: z dnia 1 grudnia 2020 r., ustanawiające nakaz obowiązujący do 27 grudnia 2020 r. (Dz. U. 2020 poz. 2132); z dnia 21 grudnia 2020 r., ustanawiające nakaz do 28 lutego 2021 r. (Dz. U. 2020, poz. 2316, ze zm.); z dnia 26 lutego 2021 r., ustanawiające nakaz do 28 marca 2021 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021 poz. 447 ze zm.); z dnia 19 marca 2021 r., ustanawiające nakaz do 7 maja 2021 r. (Dz. U. 2021, poz. 512 ze zm.) – nakaz ten obowiązywał do 7 maja 2021 r. (§ 25 ust. 1 pkt 2 lit. a ww. rozporządzenia). Następnie został uchylony rozporządzeniem z dnia 6 maja 2021 r. (Dz.U. 2021 r. poz. 861.) i od 8 maja 2021 r. obowiązek zakrywania ust i nosa nie dotyczył już przestrzeni publicznej, jaką są drogi i place, teren cmentarzy, promenad, bulwarów, miejsc postoju pojazdów czy parkingów leśnych. Ograniczenia dotyczące obowiązku zakrywania ust i nosa sukcesywnie były redukowane i ustawodawca nie wprowadził ich ponownie w omawianej formie. Następnie, rozporządzeniem z dnia 6 maja 2021 r. (Dz.U. 2021 r. poz.861) nakaz ten został uchylony i od 8 maja 2021 r.

obowiązek zakrywania ust i nosa nie dotyczył już przestrzeni publicznej, jaką są drogi i place, teren cmentarzy, promenad, bulwarów, miejsc postoju pojazdów czy parkingów leśnych. Trafne jest zatem spostrzeżenie skarżącego, że w dacie orzekania przez sąd okręgowy w dniu 17 grudnia 2021 r., nie obowiązywało już wspomniane rozporządzenie z dnia 1 grudnia 2020 r. ani żaden inny akt prawny ustanawiający nakaz zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, jakimi są drogi i place.

Tak więc już w pierwszym terminie wyrokowania przez sąd I instancji tj. wydania wyroku nakazowego w dniu 11 maja 2021 r. nakaz ten był zniesiony i nie obowiązywał ani w dniu 8 października 2021 r. ani w dniu wyrokowania przez sąd II instancji tj. 17 grudnia 2021 r. Zachowanie przypisane obwinionemu nie było już penalizowane. Nie obowiązywało już bowiem wspomniane rozporządzenie z dnia 26 lutego 2021 r. ani żaden inny akt prawny, ustanawiający nakaz zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, jakimi są drogi i place.

Stosownie do treści art. 2 § 1 k.w., jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia wykroczenia, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Trafnie w postanowieniu Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r. sygn. akt I KZP 12/21 wskazano, że norma intertemporalna zawarta w art. 2 § 1 k.w. znajduje zastosowanie do uregulowań epizodycznych zawartych w ustawie albo aktach wykonawczych, które uszczegóławiają przepisy ustawowe albo stanowią wypełnienie (przepisu blankietowego), jeżeli w ustawie nie zastosowano uregulowań przewidujących odmienne reguły rozstrzygające o kolizji ustaw w czasie. W zakresie uregulowanego na mocy aktu wykonawczego obowiązku zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, jakimi są drogi i place, nie przewidziano regulacji wyłączających stosowanie art. 2 § 1 k.w. Wskazane okoliczności prowadzą do wniosku, że wobec zmiany przepisów rozporządzenia, które wypełniały przepis blankietowy art. 116 § 1a k.w., doszło do zmiany ustawy w rozumieniu art. 2 § 1 k.w., która na skutek braku szczegółowych unormowań kolizyjnych, doprowadziła do całkowitej depenalizacji przypisanego obwinionemu czynu, skoro w chwili orzekania przez Sąd Rejonowy nie obowiązywał

już przepis nakazujący zakrywanie (przy pomocy maseczki) ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, w tym na drogach i placach, na terenie cmentarzy, promenad, bulwarów, miejsc postoju pojazdów, parkingów leśnych - choć obowiązywał on w chwili popełnienia przez ukaranego przypisanego mu wykroczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, należało uchylić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie i poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie oraz uniewinnić A. G. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia. Konsekwencją tego rozstrzygnięcia, stosownie do treści art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w. jest decyzja o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie o wykroczenie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

Stanisław Stankiewicz Zbigniew Kapiński Ryszard Witkowski

[t.n.]